

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม อาชีพทางการเกษตรจึงเป็นอาชีพหลัก โดยส่วนมากผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ก็คือ เกษตรกร แม่บ้านเกษตรกร และบุตรหลานเกษตรกร หรือเยาวชนเกษตรกร ซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อยคุณภาพชีวิตต่ำ การศึกษาความเป็นอยู่ไม่ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะในชนบท เกษตรกรไม่มีความรู้ด้านการผลิต การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวและการตลาด หรือแม้กระทั่งองค์การที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมหรือยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ การพัฒนาชนบทของประเทศไทย รัฐบาล และองค์กรเอกชนจะต้องให้ความสำคัญและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะว่าประชาชนหรือเกษตรกรส่วนมากที่อยู่ในชนบทของประเทศดำรงชีวิตต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ถ้าหากประชาชนตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ตลอดไป ย่อมกระทบกระเทือนถึงปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ก่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติหรือก่อนปี 2504 รัฐบาลใช้วิธีพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การปฏิรูปที่ดิน การชลประทาน การพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน หรือสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น แต่ดูเหมือนว่าการดำเนินการตามแผนงาน ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์คือ กลุ่มผู้ที่มีฐานะดีและปานกลางเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มผู้ที่มีฐานะยากจนหรือเกษตรกรไม่ได้รับผลประโยชน์เท่าที่ควร เนื่องจากรัฐบาลไม่ได้วางแผนอย่างรัดกุม จำเป็นต้องมีการจัดระเบียบเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับชุมชน หรือชุมชนมีอำนาจในการปฏิบัติงานตามแผนงานตามนโยบายของรัฐให้บรรลุวัตถุประสงค์กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบล และสภาตำบลให้มีศักยภาพในการบริหารงาน และการจัดการมากขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้น ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ซึ่งมีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองระดับตำบลจากสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นต่าง ๆ มีทั้งประสบความสำเร็จและล้มเหลว เนื่องจากเหตุผลหลายประการ รวมทั้งศักยภาพในการบริหารของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาหลาย ๆ ด้าน เช่น การพัฒนาทางสาธารณูปโภค การศึกษา สาธารณสุข การเกษตร การชลประทาน การปฏิรูปที่ดิน ฯลฯ ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องรับผิดชอบต่อชุมชนเพื่อให้แผนพัฒนาเป็นไปตามนโยบายที่รัฐบาลได้กำหนด องค์การบริหารส่วนตำบลก็เป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดต้องรับผิดชอบการพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นการศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการมีส่วน

ร่วมในการพัฒนาด้านการเกษตรจึงเป็นสิ่งที่น่าจะได้มีการนำมาวิเคราะห์ ศึกษา และค้นหาคำตอบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงแก้ไข รวมไปถึงการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาเกษตร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาการเกษตร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อนำผลงานที่ได้รับไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาด้านการเกษตร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขต คือ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 117 แห่ง ปี พ.ศ. 2542

นิยามศัพท์

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการเกษตร ได้แก่

- การกำหนดเป้าหมาย นโยบาย การวางแผน
- การตัดสินใจในการวิเคราะห์ปัญหา
- การดำเนินการในการพัฒนา
- การได้รับประโยชน์จากการพัฒนา
- การประเมินผลของการพัฒนา

การพัฒนาการเกษตร หมายถึง การดำเนินงานใด ๆ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้าน การเกษตรให้ดีขึ้นในด้านผลผลิตและรายได้

การมีส่วนร่วม หมายถึง ลักษณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการ ดำเนินกิจกรรมและกระบวนการพัฒนาอีกทั้งได้รับผลจากการพัฒนาเสมอภาคอีกด้วย โดยมี ลักษณะสำคัญดังนี้ การกำหนดเป้าหมายนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจในการวิเคราะห์ ปัญหา การดำเนินการในการพัฒนา การได้รับประโยชน์จากการพัฒนา การประเมินผลของการ พัฒนาในการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาการเกษตร โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วม ได้แก่ ระดับ การมีส่วนร่วมมาก ให้คะแนน 3 ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ให้คะแนน 2 และระดับการมีส่วน ร่วมน้อย ให้คะแนน 1 ซึ่งสามารถแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้

- การมีส่วนร่วมมาก คือ ระดับการมีส่วนร่วมมีช่วงคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.33-3.00
- การมีส่วนร่วมปานกลาง คือ ระดับการมีส่วนร่วมมีช่วงคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.67-1.32
- การมีส่วนร่วมน้อย คือ ระดับการมีส่วนร่วมมีช่วงคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.66

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่บริหารในองค์การบริหารส่วน ตำบล เป็นบุคคลที่มีฐานะตำแหน่งและได้ตำแหน่งคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วน ตำบลมาโดยวิธีการดังนี้

1. โดยการแต่งตั้ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบล
2. โดยการเลือกตั้ง ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้ง และ ทำหน้าที่เป็นกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน

โครงการพัฒนาตำบล หมายถึง โครงการที่ดำเนินการโดยใช้งบประมาณโครงการพัฒนา ตำบล และดำเนินการ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่